

Landstingsstyrelsen

Yttrande över "Rapport 4/2007. Offentlighet och sekretess inom landstinget"**Ärendet**

Landstingsrevisorerna har överlämnat sin rapport nr 4/2007 - Offentlighet och sekretess inom landstinget till landstingsstyrelsen för yttrande.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att godkänna landstingsdirektörens förslag till yttrande

att överlämna yttrandet till Landstingsrevisorerna

att uppdraga åt landstingsdirektören att utreda möjligheten att ändra arkivreglementet och ge Landstingsarkivet ett utökat ansvar för landstingets samlade dokumenthantering

Bakgrund

Landstingsrevisorerna har genom intervjuer och enkäter granskat hur offentlighet och sekretess hanteras inom Stockholms läns landsting utifrån följande frågeställningar:

- Har Stockholms läns landsting en effektiv och säker dokumenthantering?
- Uppfylls lagkrav på offentlighet och sekretess?
- Har landstinget en avtalsstyrning som tydligt reglerar ansvar och förfaringssätt när externa entreprenörer utför eller övertar landstingsuppgifter?

Revisorerna konstaterar i sin sammanfattning att dokumenthantering inte ses som en strategisk fråga. Ingen har givits ett samlat ansvar för rutiner, IT-stöd och regeltillämpning. En samlad handbok saknas för dokumenthanteringen.

Handläggarnas kännedom om och tillämpning av befintligt regelverk är bristfällig. Det saknas rutiner för tillsyn, och utbildningsinsatser behövs. Sekretesslagens registreringskrav måste uppfyllas. Postöppningsrutiner och e-postrutiner måste ses över.

Bristen på överblickbarhet och sökbarhet bland alla allmänna handlingar skapar ineffektiv dokumentation och försvårar insyn. Landstinget har flera delvis föråldrade och ineffektiva diariesystem som inte samverkar. Efter upphandling av ett nytt IT-stöd för ärendehantering av landstingsstyrelsens förvaltning ges nu möjligheter till en väsentlig förbättring.

Vid vårdavtal med externa entreprenörer är det viktigt att landstingets krav på journalinformation och dokumenthantering noga regleras. Landstinget bör se över avtalen. Landstingsarkivets riktlinjer bör då betonas ytterligare. Vid avknoppningar måste arkivhanteringen noga regleras.

Förvaltningens synpunkter

Landstingsstyrelsens förvaltning delar revisorerna uppfattning om att det finns brister och ineffektivitet i landstingets totala dokumenthantering och att kraven på offentlighet och insyn i alla delar inte tillgodoses.

Landstinget är en stor organisation med flera nämnder, styrelser och bolag som alla betraktas som egna myndigheter med egna diaries och egen informationshantering. För att allmänhetens rätt till insyn ska kunna säkras och därmed även offentlighetsprincipen, så gäller det att landstingets verksamheter har sin information strukturerad, sökbar och tillgänglig. Det är inte bara till nytta då man ska efterleva regelverket utan underlättar också verksamhetens eget arbete.

Diarierna omfattar endast en mindre del av alla allmänna handlingar som finns på en förvaltning. Protokoll, patientjournaler, personalakter, räkenskaper med mera brukar inte diarieföras eftersom de hålls ordnade eller registrerade på annat sätt, som ger goda sökmöjligheter. De är likväl allmänna handlingar.

Landstingsrevisorerna lyfter fram arkivorganisationen som ett föredöme vad gäller tillsyn och uppföljning av verksamheternas arkivfrågor. När det gäller arkivfrågor reglerar arkivlagen hur stat, kommun och landsting ska bedriva sin arkivvård. Lagen anger hur informationen ska vara strukturerad för att myndigheten ska tillgodose allmänhetens rätt till insyn, den egna verksamhetens och rättskipningens behov samt framtidens forskning.

Landstingsfullmäktige har utöver stödet i lagstiftningen antagit ett arkivreglemente som gäller för samtliga verksamheter inom Stockholms läns landsting. Reglementet tydliggör rollfördelning vad gäller ansvarsnivåer och mandat ges för att Landstingsarkivet ska kunna bedriva ett systematiskt tillsynsarbete med rätt att ta initiativ till åtgärder för att främja arkivvården i landstinget.

Landstingsarkivets föreskrifter och råd finns samlade i "Arkivhandboken" som finns tillgänglig på arkivets hemsida och vissa av landstingets intranät. Arkivhandboken är generell och rör därför samtliga organisationer inom Stockholms läns landsting.

Arkivhandboken innehåller även information som har direkt bäring på diarieföring och dokumenthantering i förhållande till offentlighetsprincipen. Arkivhandboken ger även information om patientjournalagens bestämmelser om hur informationen om patienters vård ska dokumenteras och hanteras samt om dokumenthantering vid privatiseringar och nya driftsformer.

För att utifrån ett strategiskt perspektiv skapa en mer effektiv och säker dokumenthantering föreslår förvaltningen i samråd med Landstingsarkivet att arkivreglementet ändras så att Landstingsarkivet ges ett samlat ansvar för landstingets dokumenthantering från "ax till limpa". Reglementet skulle omfatta ansvar för hela landstingets dokumentadministration med inriktning på att hantera och administrera handlingar på ett ändamålsenligt sätt. Ett utökad ansvar för Landstingsarkivet innebär även ökade insatser beträffande tillsyn, information och utbildning. Särskilda resurser bör tillskjutas Landstingsarkivet för det utökade åtagandet.

Landstingsrevisorerna påtalar även att landstingets förvaltningar och bolag har diariesystem som delvis är föråldrade och som inte samverkar med varandra. Under våren börjar landstingsstyrelsens förvaltning och hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning successivt att ta i bruk ett nytt system för diarie- och ärendehantering som idag används av en rad myndigheter och företag med liknande behov som Stockholms läns landsting. Systemet som inom landstinget kommer att gå under namnet "EDIT" (Elektronisk Dokumenthantering I Tiden), ersätter förvaltningarnas nuvarande diariesystem Doculive. I ett första skede kommer förvaltningarnas registratorer att börja använda tjänsten för förvaltningarnas diariesystem. Målsättningen är också att öka allmänhetens insynsmöjlighet genom en web-baserad diarielösning.

Det finns också möjlighet att i systemet erbjuda de politiska kanslierna mer ändamålsenliga diarielösningar och därigenom öka allmänhetens insyn även för dessa diaries. Med tiden kommer EDIT att utvecklas till ett mer heltäckande system för dokument- och ärendehantering för både handläggare och chefer. Parallellt med införandet av det nya systemet pågår kartläggning och utveckling avseende de ärendeprocesser som hanteras i de politiska organen. Syftet med systemet är att säkra och effektivisera dokumenthanteringen. Det kommer även att utgöra ett stöd i bevakning och uppföljning av oavslutade ärenden. Systemet är upphandlat så att det är möjligt för andra nämnder, styrelser och bolag att ansluta sig till systemet.

Vidare har landstingsrevisorerna påvisat brister vad gäller e-posthanteringen, postöppningsrutiner och bristande registrering av allmänna handlingar samt brister hos handläggare vad gäller kunskap om offentlighetsprincipen. Med vetskap om rådande brister genomförde landstingsstyrelsens förvaltning för egen del under åren 2006 och 2007, en seminarierie i grundläggande förvaltningskunskap. Vid seminarierna, som behandlade ämnena diarietföring, ärendehantering samt offentlighetsprincipen inklusive e-posthantering, deltog ett stort antal anställda inom landstingsstyrelsens förvaltning. Det kan tilläggas att det för landstingsstyrelsens förvaltning, sedan några år tillbaka finns antagna riktlinjer för e-posthantering. Riktlinjerna bör ses över och i samband därmed bör frågan om och i vilken mån riktlinjerna skall omfatta övriga nämnder, styrelser och bolag besvaras.

Då landstingsstyrelsens förvaltning inte har mandat att leda eller styra andra än den egna förvaltningen när det gäller diarietföring, ärendehantering och att efterleva offentlighetsprincipen har det varit svårt att nå ut till ett större antal anställda inom landstinget. Även i detta avseende skulle Landstingsarkivet, med ett utökat ansvar och genom sin strategiska funktion, kunna ansvara för tillsyn, information och utbildning.

Mona Boström
Landstingsdirektör

Anders Nyström
Administrativ direktör